

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ DERGİSİ

CİLT: I

TEMMUZ 1985

SAYI: 3

ATATÜRKÇÜLÜK'TE TÜRK DEVLETİNİN DİNAMİK İDEALİ*

Org. NECDET ÖZTORUN

1. ATATÜRKÇÜLÜK BİR İDEOLOJİDİR.

Türk Milletinin bugün ve gelecekte tam bağımsızlığa, huzur ve refaha sahip olması, devletin millet egemenliği esasına dayandırılması, güçlü ve muntazam bir devlet yönetiminde, aklın ve ilmin rehberliğinde Türk kültürünün çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkarılması amacı ile; temel esasları yine Atatürk tarafından belirtilen devlet hayatına, fikir hayatına ve ekonomik hayata, toplumun temel müesseselerine ilişkin gerçekçi fikirlere ve ilkelere **Atatürkçülük** denir.

Bu tarifte belirtildiği gibi Atatürkçülük bir düşünce, fikir sistemidir ve ideolojidir. Bana göre bir inanç olarak da tanımlanabilir. Bu hükme; 19 Mayıs 1919'dan itibaren Türk İnkılâp Tarihi'ni inceleyerek varmak mümkündür.

2. ATATÜRKÇÜLÜK MİLLİDİR, İNSANİDİR VE TEMEL ESASLARI BÜTÜN ÜLKELER İÇİN GEÇERLİDİR.

Şüphesiz bu ideoloji esasta Türk devlet, Türk fikir ve Türk ekonomik sistemlerinin dayandığı, dayanacağı fikir ve ilkeleri içerir. Ancak Atatürk'ün evrensel nitelikleri ve insana verdiği değer; milletlerin üzüntü ve keder bilmemeleri temennisi,¹ yurttan barış ile dünyada barışı birlikte ele

* Bu konferans Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi'nin tertiplelediği "Atatürk Konferansları" dizisi içinde 22 Mart 1985 günü Türk Tarih Kurumu konferans salonu'nda verilmiştir.

¹ Atatürkçülük; Genelkurmay Başkanlığı Yayını, 1. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1983, s. 125.

alması sonucu ortaya koyduğu ilkeler, esaslar ve hedefler; Atatürkçülüğü bütün ülkeler, milletler için de geçerli kılmıştır.²

Bu incelemede Atatürkçülüğün, özellikle Türk Milleti için, ortaya koyduğu esasları tespit etmeye çalışacağım. Ancak Atatürkçülüğün, evrensel olduğunu, millî ve ferdî refaha, mutluluk amacına, en refahlı ve en medenî millet olarak ulaşmada; Kapitalizmi ve Sosyalizmi reddederek; dinî farklılıkların istismarını, ayırıcı, bölücü etkilerini yok ederek milletlerin üzüntü ve keder bilmemeleri, hayatı neşe ve şevkle karşılamaları için, barış içinde bulunmaları amacı ile uluslararası düşmanlığı reddeden, her milletin mukadderatına kendisinin hâkim olması hakkını, yaşayan milletlerin hepsine tanıyan,³ millî ve ferdî güvenliği birlikte ele alan, geri kalmışlığa savaş açarak; ideolojiler arasında, dinler arasında, büyük küçük devletler arasında, tehlikelere, mücadelelere yol açan içtimaî fikirlerin çok üzerinde, parlak millî hedeflerle, milletler arasında; bilim ve teknolojinin geçtiği güvenli ve sağlam bir köprü olduğunu dikkate alarak, yalnız çok önemli uluslararası esaslarına temas edeceğim.

3. ATATÜRKÇÜLÜK GERÇEKÇİDİR, YAPTIKLARI VE YAPMAK İSTEDİKLERİ VARDIR.

Atatürkçülüğün gerçekçi olduğunu, başarılı olduğunu, Atatürkçülüğe inanarak ve uygulayarak Atatürk'ün belirttiği hedeflere varacağımız hakkında güven duymak için, Türk Milletinin 19 Mayıs 1919'dan Atatürk'ün ebediyete intikali olan 1938'e kadar hakkı ile övüneceğimiz en güçlü ve en güzel örneklerini verdiğini belirtmek yeterlidir.

Atatürk, "Benim Türk Milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. Benden sonra, beni benimsemek isteyenler, bu temel mihver (ksen) üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse, manevî mirasçılarım olurlar", dediğinde, Türk Milleti için yaptıklarını ve yapmak istediklerini, millî amaç ve hedeflerini çok iyi biliyordu. Atatürk bu ifadesi ile, idealler ve hedeflerin, Atatürkçülüğün en önemli bölümünün özünü teşkil ettiğini, bunu iyi biçimde anlamamızı işaret etmiştir. O günlerde Anadolu muharebelerinde Türk Ulusunun da bunları bildiğine emindi. Türk toplumunun ortak fikirleri olduğuna inanıyordu. "Varlığımızı, bağımsızlığımızı kurtaran iş ve hareketlerin milletin müşterek fikrinin, arzusunun"⁴ eseri olduğunu biliyordu. Türk kamuoyunun kabiliyet ve kıy-

² a.g.e.; s. 125.

³ a.g.e.; s. 236.

⁴ a.g.e.; s. 259.

metini anlamış⁵ ve bunları açıkça ifade etmiştir. Milletini o güne kadar söylediği sözlerde ve yaptığı hareketlerde aldatmamış olmakla gurur duyan Atatürk; “yapacağız, yapabiliriz”⁶ demiş ve millet için, milletle birlikte yapmıştı.

Atatürk, “Düşmanı memleketimiz içinde boğacağız”⁷ dediğinde, kendisine “Milleti boşuna kırdırmayınız” diyenlere “Hayır, yapacağız” demiş ve başarmıştı.

Savaş sonunda “Şimdi de, refaha, ilerlemeye, memleketi bayındırlığa sevk etmek için mevcut kabiliyetimizi nazarı dikkate alarak bunu da yapacağız diyorum” diyen Atatürk; Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü Nutkunda: “Büyük Türk Milleti! Onbeş yıldan beri giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet vaat eden çok sözlerimi işittin. Bahtiyarım ki, sözlerimin hiçbirinde milletimin, hakkımdaki itimadını sarsacak bir isabetsizliğe uğramadım” demiştir.

Atatürkçülük kendisinin gerçekçi olduğunu, canlı olduğunu, bugünü sağlayan, ancak daima geleceği kapsayan bir ideoloji olduğunu yaptıkları ile kanıtlamıştır.

Atatürk’ün Türk milleti için, millet ile beraber, milleti idare ederek yaptıkları , gerçekleştirdikleri inkılâp tarihinin sayfalarında altın harflerle yazılıdır. Bu sınırlı zamanda açıklanacak bir tebliğ ile yapılanları, başarılanları saymak mümkün değildir. Yapılanları özlü, esash ve kapsamlı olarak açıklamak için en kısa, en doğru yol Atatürk’ün kendi ifadeleridir:

“Uçurum kenarında yıkık bir ülke... Türü düşmanlarla kanlı boğuşmalar.. Yıllarca süren savaş... Ondan sonra, içerde ve dışarda saygı ile tanınan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet ve bunları başarmak için arasız devrimler... İşte Türk genel devriminin bir kısa deyiimi. Bugüne kadar başardığımız işler; Türkiye Cumhuriyeti’nin ulusal çehresini, kesin çizgileriyle, ortaya çıkarmıştır. Yeni harfleri, ulusal tarihi, öz dili, ar, ilimsel müzik ve teknik kurumlarıyla kadını, erkeği her hakta eşit modern Türk sosyetesini bu son yılların eseridir.

Türk Ulusu ancak varlığını derin ve sağlam kültür sınırları ile çevreledikten sonradır ki, onun yüksek kapasitesi ve erdemi, uluslar arasında tanılır. Türk Ulusuna doğunsal rengini veren bu devrimlerden her biri, çok geniş tarihsel devirlerin ögünebileceği büyük işlerden sayılsa yeridir.

⁵ a.g.e.; s. 309.

⁶ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri; c. II, ikinci baskı, Ankara 1959, s. 70.

⁷ a.g.e.; s. 70.

Tüzel, sağlık, sosyal, finans, ekonomi ve bayındırlık işlerinde, hiç durmadan aldığımız yeni tedbirlerin iyi ve yerinde olduğuna kani bulunuyoruz. Akdeniz'i Karadeniz'e bağladık.

Geçen dört yılın başlıca işlevi ekonomi alanında olmuştur. Birçok ülkeler, acunsal buhran karşısında sarsılmış ve umutsuzluğa düşmüşken, biz, bu kapsal felâket önünde hiç irkilmedik, yurdun ekonomisini yeni bir düzene yöneltmiş bulunuyoruz. Arsiulusal ticareti denkleştirerek, iç pazarı harekete getirerek, kendimizi korumayı başardık. Asıl önde tuttuğumuz iş, geniş bir endüstri programı gerçekleştirmeye başlamak olmuştur. Bu program, tamamiyle gerçekleştiği gün, şüphesiz yurttaşın geçimi hissollunacak derecede genişleyecektir.

Tarım, endüstri hareketlerimiz birbirini kollayan tedbirlerle yapılmaktadır.

Cumhuriyetin dış siyasada özenle güttüğü amaç arsiulusal barışı korumak ve güven içinde yaşamaktır. Komşularımızla dostluk ve iyi geçinme yolunda her gün biraz daha ilerlemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti arsiulusal ailenin, ancak faydalı, çalışkan ve iyi geçimli bir unsuru olmak amacındadır. Uluslar sosyetesinde ciddi barış ve elbirliği isteğiyle çalışıyoruz.

Uluslar sosyetesinin, arsiulusal güveni artıracak, geçmişten kalma hastalıkları iyileştirecek insanî sonuçlara varabilmesi başlıca dileklerimize dendir.

Bununla beraber bütün dünya gidişini göz önünde tutarak dikkatli, hazırlıklı, uyanık bulunmak lüzumuna kaniiz. Gene bu kanaatledir ki, dostluklarımıza bağlı ve bütün ilgilerimizde iyicil bir siyasa ile elimizden geldiği kadar genel barışı korumak istiyoruz.”⁸

Atatürk'ün yapılan ve yapılacak işleri açıklaması, gerçekleri yansıttığı kadar, yapılanların maksadını da, hedeflerini de, ideallerini de ve imkânlarımızın neler olduğunu da açıklamaktadır.

Bizler de bugün Atatürk devrimini, inkılâplarını inceleyerek şu hükme varırız:

“Millet olarak, millî devreye girdiğimiz, halk devrini başlattığımız”⁹ 19 Mayıs 1919'dan, Atatürk'ün ebediyete intikali olan 10 Kasım 1938'e

⁸ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri; c I, Ankara, 1961, s. 380.

⁹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri; c. II, s. 105.

kadar, “yapacağız, yapabiliriz” dediğimiz her şeyi yaptık. Başardıklarımız geleceğimizin başarısı için güvencemizdir.

4. ATATÜRKÇÜLÜKTE, MAKSADI NASIL ANLARIZ? MAKSAT VE HEDEF İLİŞKİLERİ NELERDİR?

Atatürkçülük Türk Milletine; devlet, fikir ve ekonomik hayatta bütün sorumluları aydınlatıcı ilkeleri, fikirleri vermektedir. Ayrıca, bütün temel müesseseler, bu müesseselerdeki sorumlular için; vazifelerini, hareket tarzlarının esaslarını açıklamaktadır. Atatürkçülük en üst stratejik düzeyde bir düşünce sistemidir ve bütün düzeylerde aydınlatıcı maksadı, ilke ve esasları ihtiva eder.

Bizim için Atatürkçülüğü anlamada ve başarılı bir biçimde uygulamada mühim olan Atatürkçülüğün nihaî hedeflerini ve maksadını anlamaktır.

Şüphesiz Türk Milletinin değişik faaliyet kollarında ve değişik sorumluluk düzeylerinde vazifeli olanların kendi koşullarına, fonksiyonlarına göre Atatürkçülüğü en iyi biçimde anlamaları; Türk Milleti için, Türk Milletinin fertleri için temel vazifelerin neler olacağını açıklığa kavuşturur ve hedefe giden yolları aydınlatan bir ideoloji olan Atatürkçülüğün de çok güçlü olmasını sağlar. Atatürkçülükte maksadı anlamak bizim için üç amaca yöneliktir:

Birincisi Atatürk’ün maksadını, niyetini öğrenmek suretiyle Atatürk’ü tanımak, Atatürkçülüğü tam anlamak; **ikincisi** Atatürkçülüğün bize yüklediği vazifeleri tarif ederken, yerine getirirken veya durmadan yeni vazifeler çıkarırken, nelerin mümkün olduğunu, imkânlarımızın neler olduğunu tespit etmek; **üçüncüsü** vazifelerimizin başarılması için hareket tarzlarımızın ayrıntıları ile neler olabileceğini tespit etmektir.

Bu amaçlara nasıl ulaşacağımız Atatürkçülükte vardır. Genelkurmay Başkanlığı yayını olan Atatürkçülük 3. kitapta açıklanmaya çalışılmıştır.

Şüphesiz Atatürkçülüğün maksadını, nihaî hedeflerini, idealini tespit ederken Atatürk’ün ifadelerini kendi açıklamalarında olduğu gibi kullanmak en doğru yoldur.

Bu konferansta götüğüm amaç; Atatürkçülüğün Türk Milleti için öngördüğü ideali tespit etmektir. Bu yönde Atatürk’ün maksadını öğrenmektir.

Atatürk Türk Milleti için öngördüğü gayeleri, amaçları aşağıdaki terimlerle belirtmiştir:

— “Millî mefkûreye sadık kalmak.”¹⁰

¹⁰ Atatürkçülük, 1. Kitap, s. 484.

—“Büyük davamızdır. Bu, büyük Türk Milletinin dinamik idealidir.”¹¹

—“Milletin müşterek fikri ve arzusu...”¹²

—“Türk Milleti millî ideale tam bir bütünlükle yürümektedir.”

—Millî idealimizdir.”¹³

—Millî birlik, millî duygu, millî kültür en yüksekte göz diktiğimiz millî idealdir.”¹⁴

—“Türk Milletinin tarihî bir niteliği de güzel sanatları sevmek, onda yükselmektir.”¹⁵

—“Hür bağımsız, daha kuvvetli, daha refahlı Türkiye ideali...”¹⁶

—“Benim yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım...”¹⁷

—“Tüketimde olduğu kadar üretimde de dünyanın parçası olmak...”¹⁸

—“Türk Milletinin dinamik ideallerini Türk gençliğinin beyninde ve Türk Milletinin bilincinde daima canlı tutmak...”¹⁹

—“Yaptığımız, yapmak istediğimizin gayesi Türkiye Cumhuriyeti halkını tamamen çağdaş ve bütün anlam ve görünüşü ile uygar bir toplum haline getirmektir.”²⁰

—“Bu üstün kıymeti daima ve mutlaka muhafaza etmek...”²¹

—“İşaret ettiğim umdeleri Türk gençliğinin dimağında ve Türk Milletinin şuurunda daima canlı bir halde tutmak...”²²

—“Öyle bir ekonomik devir lâzımdır ki, artık milletimiz insanca yaşamasını bilsin.”

—“Hepimizin arzusu şudur ki, bu memleket insanları ellerinde örnekleri ile tarımın, ticaretin, sanatın, çalışmanın, hayatın temsilcileri olmalıdır.”²³

¹¹ a.g.e.; s. 511.

¹² Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. I, s. 259.

¹³ Atatürkçülük, 1. Kitap, s. 91.

¹⁴ a.g.e., s. 75.

¹⁵ a.g.e., s. 89.

¹⁶ a.g.e., s. 503.

¹⁷ a.g.e., s. 289.

¹⁸ a.g.e., s. 403.

¹⁹ a.g.e., s. 293.

²⁰ a.g.e., s. 115.

²¹ a.g.e., s. 91.

²² a.g.e., s. 511.

²³ a.g.e., s. 417.

- “Kültürel insan olmak...”²⁴
- “Türkiye’nin adına çalışkanlar ülkesi densin.”²⁵
- “Kudretli, erdemli nesiller yetiştirmek...”²⁶
- “Barış istikameti bizim daima düsturumuz olacaktır.”²⁷
- “İnsanca yaşamak, hayatına, hakkına sahip olmak, kültürel insan olmak...”²⁸
- “Türk kültürünü yüksek ve inkılâpçı bir seviyeye ulaştırmak.”²⁹
- “Millî kültürümüzü çağdaş medeniyet seviyesi üzerine çıkarmak...”³⁰

Atatürk’ün bu ifadelerle belirttiği amaçlar, idealler Atatürk’ün medeniyet düzeyini belirtir. Dediği; devlet hayatı, fikir hayatı ve ekonomik hayatın ayrı ayrı hasıllarına ve hasıllarınının neticelerine ilişkindir. Ayrıca Türk Milletinin güçlü olmasını sağlayan millî nitelikleri muhafaza maksadı ile idealler arasında belirtildiği gözlenmiştir.

Burada kısaca son kısımları belirtilen idealler, hedefler, incelendiğinde bunlarda güdülen maksat açıklıkla görülür. Şüphesiz Atatürk’ün maksadının ne olduğunun anlaşılması bize incelememizde kolaylık sağlar. Bu suretle vazifelerimizi, vazifeleri yapmak için kullanmamız gereken imkânlarımızı doğrulukla tespit ederiz.

Atatürk’ün, bütün faaliyetleri bir amaca veya hedefe yönelttiği dikkate alınarak, yapılan incelemelerde devletin, devlet fikri ve ekonomik hayatını ilgilendiren temel amaç ve hedeflerin ve bu hedefleri gerçekleştirmek için gerekli olan millî yeteneklerimizi muhafaza etmeyi sağlayan, daima geçerli olan amaç ve hedefleri tespit etmek uygun olur.

5. ATATÜRKÇÜLÜKTE GÜDÜLEN MAKSAT, MAKSADIN ÖNERİ

a. Maksat ile İdeal ve Gerçekleştirecek Yetenekler Arasındaki İlişkiler

Atatürkçülüğün ne olduğunu, Türkiye’yi, Türk Milletini nereye götüreceğini, Atatürk’e inananların Atatürkçülüğü bilenlerin nasıl hareket edebileceklerini, imkânlarının neler olacağını anlamakla; Atatürkçülüğü en

²⁴ a.g.e., s. 349.

²⁵ a.g.e., s. 417.

²⁶ a.g.e., s. 351.

²⁷ a.g.e., s. 377.

²⁸ a.g.e., s. 172.

²⁹ a.g.e., s. 351.

³⁰ a.g.e., s. 89.

zengin bir hazine olarak, en kıymetli hazine olarak muhafaza etmenin, varlığımızın ve istikbalimizin yegane temeli olduğunu idrak ederiz. Bu suretle Atatürkçülük millî güç haline gelir.

Atatürkçülük kendisini zamanla ve denemelerle kabul ettirmiştir. Gerçekçi ve bilimseldir ve tam anlaşıldığında etkisi dışına çıkmak mümkün değildir. Atatürkçülüğün tam anlaşılması için Atatürkçülüğün nihai amaçlarını, nitelikleri ile anlamak ve kavramak, inanç haline getirmek gerekir.

Atatürk'ün açıklamalarında olduğu gibi:

“Milletleri millet yapan, terakki ve tefeyyüz ettiren kuvvetler vardır: Fikir kuvvetleri ve içtimai kuvvetler...”³¹ Atatürkçülük bizim için fikrî ve içtimai bir kuvvettir, doğruluğu deneylerle sabit olmuş, inanç haline gelmiş, çok güçlü bir kuvvettir. Bize, milletler toplumu içinde milletimize, Türkiye Devleti'ne, Türkiye'nin istikbaline, kendi benliğimize, millî değerlerimize düşman olan bütün anasırla mücadele etmeyi öğreten ve gerekli gücün kaynağını gösteren, güç veren bir ideolojidir.

Bugün yakın çevremizde ve uzak çevremizde ve içimizde birbirine düşman fikirler, ideolojiler, kavramlar ve devletlerin mevcudiyeti, Atatürkçülüğü bizim için bir kurtuluş, bir hayat koşulu haline getirmiştir.

Bu yüzden Atatürkçülük, bütün aşırı uçların hedefi haline gelmiştir. Bazıları Atatürk'ün bazı esaslarını saptırarak kendi çarpık görüşlerine destek sağlamak için kullanmakta, bazıları ise Atatürkçülüğe olan düşmanlıklarını doğrudan ortaya koymaktadırlar.

Bu karmaşık mücadele ortamında dahi Atatürkçülük barışın faydalarını ve barış için nasıl çalışacağını açıklamıştır.

Atatürkçülüğün milletçe benimsenmesi; hele millî olduğuna inandığı işlerde tarihin akışını değiştiren birlik duygusuna sahip olan Türk Milleti tarafından benimsenirse çok kadir ve muhyi bir kuvvet olur.³²

Bize düşen Atatürkçülüğü benimseyerek, çevremize benimseterek harekete dönüştürmektir. Hareket için vazifelerimizi bilmemiz, bunun için de amaçları bilmemiz önkoşuldur.

Atatürk Türk Milletini yöneterek, millet ile birlikte millet için daima belli amaçlara ulaşmayı öngördüğünü kendi açıklamaları ile belirtmiştir. Bu amaçlara uygun belirli vazifeleri geleceğin nesillerine ve devletin temel müesseselerine veren Atatürk'e göre, vazife ile gerçekleştirilecek faaliyetler

³¹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 43.

³² Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. I, s. 268.

arasında yakın ilişkiler vardır. Bunun için vazife verenlerin, vazife alanların, vazifeyi verirken kullanacakları vasıtayı, faaliyetleri tayinde tereddüt etmemeleri için maksadı açıklıkla belirtmelidirler.³³

Bu esas vazifeyi verenlerle, vazifeyi alanların, kullanılacak vasıtaların neler olduğunu, hangi işlerin yapılacağını bilmelerini gerektirir. Her hareketin maksada uyması, her türlü şartlar altında ve mevcut imkânlarla sağlanması, maksadın açık surette görülmesine bağlıdır. Şüphesiz unutulmaması, dikkate alınması gereken bir gerçek de; stratejik, operatif, taktik, teknik düzeyde olan sorumluların gördükleri, çevrelerine ilişkin bildikleri arasında, hükümlerinde ve idraklerinde farkları olduğunu kabul etmektir.³⁴ Bu biçimde farklı bilgilere sahip kimselerin, Atatürkçülüğün, millî terbiyenin esaslarını tam bilmeleri, ancak kendi bilgi ve sorumluluk derecelerine göre Atatürkçülüğün devlet, fikir ve ekonomik hayata ilişkin ayrıntılarına sahip olmaları gerekir.

Atatürk, maksat ve yapılan işle ilgili bir örneği; Akhisar cephesinde taarruz eden bir Yunan tümeni karşısında çekilen bin beş yüz kişinin, bu hareketlerinin Büyük Millet Meclisi'nde bir mebus tarafından tenkidi üzerine yaptığı açıklamada vermiştir. Açıklamasında:

“Biz onlarla birlikte olsak ne yaparız. Efendiler; çekiliriz, çekildiler, çekilmek lâzımdır. Eğer ölmek lâzım gelirse o da yapılır. Ölmek, öldürmek maksadına matuf olmalıdır; fakat öldükten sonra hiçbir gaye elde edilmeyecekse neye yarar? Gayeyi muhafaza etmek için 10 misli kuvvet karşısında bin beş yüz kişinin çekilmesi lâzımdır.”³⁵

Burada görüldüğü, açıklandığı gibi sorumluların işlerini yaparken, amacı (maksadı) anlamaları; üst komutanların niyetini iyice bilmelerini, birlik ve beraberlik içinde hareket etmelerini sağlar. Ayrıca bütün sorumlular, tespit ettikleri hareket tarzlarının uygulanabilir olmasından ve vazifeyi gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğinden emin olmalıdırlar. Bu husus ancak maksadı açıklıkla anlamalarına bağlıdır. Maksat; imkânlar ve yapılacak işler, yani görevler arasında ilişkileri düzenler. Çünkü bir görevi başarırken maksadın da gerçekleştirilmesi en azından maksada uygun olması gerekir. Maksadı gerçekleştirmek, mümkün olmazsa maksadı muhafaza etmek lâzımdır.

Bir millî vazifeyi yaparken gerekirse ölüm göze alınır. Ancak öldürmeyi sağlamak için ölüm göze alınmalıdır. Öldürmeden ölmek, boşuna ölmektir.

³³ Atatürkçülük, 1. Kitap, s. 268.

³⁴ a.g.e., s. 249.

³⁵ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. I, s. 84.

Ölümle birlikte, vazife yapılırsa yani düşman öldürülürse, maksat elde edilirse, vazife yapılmış olur. Ancak düşman öldürülmezse görevin amacı elde edilmemiş olur, amaç kaybolur. Amaç; amacı gerçekleştirmede uygulanacak hareket tarzlarının ayrıntılarını tespitte yaradığı gibi, hareket tarzlarının uygulanır olmasının niteliklerinin neleri gerektirdiğini belirtir. Ancak amaçta açıklık gerekir.

Amanın Nitelikleri: Biraz evvel verdiğim örnekte maksadını uygun olarak yapmak için ölmeyi öngören Atatürk, başka bir durumda Çanakkale’de durumu ve genel maksadı dikkate alarak; “Ben size taarruz emretmiyorum. Ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve komutanlar gelebilir”³⁶ demiştir. Burada amaç; yeterli dost kuvvetlerin bölgeye gelmesine kadar düşmanın hedefine ulaşmaması, ölecek derecede bir gayret göstererek ve ölecek düşmanı durdurmaktadır. Gerçekte o emri alan 57. Alay, Atatürk’ün tabiri ile “meşhur bir Alaydır.” Hepsi şehit olmuştur ve bu kez amaç elde edilmiştir.

Atatürk, bütün yönetim ve komuta düzeylerinde maksadın; vazifeyi veren ve vazifeyi alan için aynı şekilde açık olmasını ve anlaşılmasını öngörmektedir. Atatürk; “Eldeki imkânların ne olduğunu, genel maksadın ve her vazife maksadının ne olduğunu bilmek, maksada uygun işlerin yapılmasını sağlar” demektedir.

b. Atatürk’ün maksat, hedef, ideal, belirli hedefler ile hareket tarzlarının birbiri ile olan ilişkilerini yaptığı hitaplarda görmek mümkündür.

1919, Milli Mücadele’nin başından, büyük nutkunu söylediği 1927 yılına kadar süren devrede, Türk Milleti Atatürk’ün önderliğinde Milli Mücadele’yi başarı ile sonuçlandırmış, hayatını, namusunu kurtarmış, istiklâline kavuşmuş, inkılâplarının en büyüğü olan Türkiye Cumhuriyeti’ni kurmuş, muasır medeniyet düzeyinin üstüne çıkmamızı engelleyen, diğer bir deyimle, millî devri, halk devri yaşamamızı sağlayan “kurumlarında ve düşüncelerinde temel inkılâpları” yapmıştır.

Atatürk millî hayatı son bulmuş sanılan büyük bir milletin istiklâlini nasıl kazandığını, ilmin ve fennin en son esaslarına müstenid millî ve asrî devleti nasıl kurduğunu, büyük nutku ile açıkladıktan sonra: “O gün vasil olunan neticelerin asırlardan beri çekilen millî felâketlerin doğurduğu uyanıklığın ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedeli” olduğunu söylemiş ve bu sonucu; “Esas ve büyük varlıktan çıkan ardı arkası

³⁶ Atatürkçülük, 1. Kitap, s. 219.

kesilmeksizin genişleyen, büyüyen, yükselen esas varlığın asla kesintiye uğramadan sonsuzluğunu ifade eden”³⁷ bir kapsamda yüksek bir varlık olan, **gençliğe** emanet etmiştir.

Türk istiklâli ve Türk Cumhuriyeti’ni ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmek Türk gençliğini daha geniş anlamı ile “yüksekliğin, büyüklüğün ifadesi; yaşayan kuvvet, kudret, azamet” anlamına gelen Türk Milleti ile birleştirerek; inkıtaa uğramayacak olan, dünyaya şamil bir şeref olan “Millette gençlik kavramına uygun olarak Türk Milletinin gençliğine emanet etmiştir.” Vazife süreklidir, bu yönden Atatürk vazifeyi geleceğin bütün nesillerine, Türk geleceğinin evlâdına emanet etmiştir.

Bu Türk gençliğinin birinci vazifesinin amacı nedir? Vazifeyi yapabilmek için amacı, açıklıkla bilmek gerekir. Atatürk, bu vazifelerin amacını şöyle açıklamıştır:

“Türk Milletinin hayatının, varlığının, geleceğinin tek temeli budur. Bu temel Türk Milletinin en kıymetli hazinesidir. Şüphesiz Türk Milletinin varlığının, hayatının korunması, gelişmesi için sağlam bir temele oturması gerekir. Bu temel, İstiklâl ve Cumhuriyettir.”

Bugün ve gelecekte Türk Milletinin, bilim ve teknolojisinin kâinata hudutsuz genişlemelere ulaştığı, ulaşacağı çağlarda dahi; kişisel hayatın gittikçe çok değerli, heyecanlı olduğu ve olacağı düşünülse dahi millî hayatımızın, millî varlığımızın her şeyin esası olacağını belirtmiş, millî hayatımızın da istiklâl ve cumhuriyete sahip olmamıza bağlı olduğunu; bu uğurda ölümü bile göze almamızı öngörmüştür. Bu vazifenin yapılması için hazır olmayı, çünkü; Türk Milletini bu hazineden mahrum etmek isteyen iç ve dış düşmanlar olacağını ve bir gün Türk İstiklâl ve Cumhuriyeti’ni korumak mecburiyetinde kalındığında, koşullar ve imkânlar ne olursa olsun Türk İstiklâl ve Cumhuriyeti’ni kurtarmanın mümkün olduğunu ve gerekli kudretin bu milletin mensuplarının damarlarındaki asil kanda mevcut olduğunu belirtmiştir. Bu açıklamalardan şu sonuçlara varabiliriz:

Hayatını, bütün faaliyetlerini, millî iradeye dayanarak milletin, vatanın muhtaç olduğu gayelere yürümeye hasreden Atatürk; Türk İstiklâlini, Türk Cumhuriyeti’ni korumak ve savunmak vazifelerini, hangi gaye veya gayeler için, neden Türk gençliğine vermiştir? Milletin, karşılaştığı bütün musibetleri, faciaları millî devri yaşamamış olmasında, kendi hayatına sahip olmamasında gören Atatürk’ün milletin hayatını,

³⁷ Atatürkçülük, Genelkurmay Başkanlığı Yayını, 3. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1983, s. 160.

devletin hayatını, fikir hayatını, ekonomik hayatı her şeyi millî egemenlik ve kayıtsız şartsız bağımsızlık temelinde oturtmasının sonucu, temelin daima ve mutlaka güçlü olmasını ve güven içinde olmasını sağlamak amacı ile bu koruma ve savunma vazifesini Türk Milletinden çıkan, genişleyen, büyüyen, sonsuzluğu ifade eden Türk gençliğine, mevcut ve gelecek bütün nesilleri kapsayacak biçimde vermiştir. Bu vazifeyi en ağır koşullarda dahi anlayacak vazife duygusuna ve güce sahip gençliğe vermiştir.

Atatürk tarafından verilen bu vazife devlet hayatının, fikir hayatının, ekonomik hayatın bütün unsurlarınca bütün faaliyetlerin yürütülmesinde, maksadı ve gerekleri ile birlikte bir bütün olarak dikkate alınacak bir vazifedir. Bu vazifede güdülen maksat gayet açıktır: Milletın hayatına, namusuna, geleceğine sahip olmasını, yaşamasını sağlamak amacı ile elde edilen temeli, Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini sonsuza kadar muhafaza ve müdafaa etmektir.

6. SONUÇ

a. Atatürkçülük Bir İdeolojidir

Atatürkçülük; Atatürk'ün kendisi tarafından belirtilen hedefleri gerçekleştirmeye çalışan bir ideolojidir.

b. Atatürkçülüğün Millî İdeali Tarifi

Atatürkçülük; millî hedefi, diğer bir deyimle millî ideali evvela; dünyada tam anlamı ile modern bir devlet olarak tanımlamıştır.³⁸ Bilâhare daha açık olarak ifade ettiği millî ideali, “En medenî ve en refahlı devlet olarak varlığımızı yükseltmektir” demiştir. İncelendiğinde bu iki açıklamada, maksadın açıklıkla belirtilmesi dışında fark yoktur.

Ancak belirtildiği gibi; Atatürk'ün hangi amaç ve amaçlarla modern devlet olmayı öngördüğünü bütün idealleri, hedefleri incelemekle anlamak mümkün olur.

Atatürk; gerçekçi olduğunu, hayal etmediğini, hedef ve idealleri sağlayacak yetenekleri çok iyi değerlendirdiğini başarılarında ortaya koymuştur.

c. Hedeflere Ulaşmak İçin Gerekli Esaslar, Yetenekler Nelerdir?

Türk Milletinin başarısını sağlayan fikrî ve içtimâî değerlerin kıymetini muhafaza etmek, Atatürk'ün öngördüğü diğer bir husustur. Bu yetenekler hedeflerin elde edilmesi için gereklidir.

³⁸ Atatürkçülük, 1. Kitap, s. 349.

Bu yeteneklerin gücünün neler olduğunu araştırmamız gerekir.

Atatürk, "Eğer millet bir işi anlarsa, benimserse çok büyük bir güçle hedeflere yürür" demişti.

Atatürk'ün 1924'te Dumlupınar'da verdiği söylev, hangi güçle neleri elde ettiğimizi ve hangi güçlerle neleri elde edeceğimizi göstermektedir.

Atatürk, müteakip söylev ve demeçlerinde de millî, içtimafî güç unsurlarının neler olduğunu belirtmiş ve muhafazasını millî ideal olarak belirtmiştir.

Atatürkçülüğün hayal olmaması, amacı, yetenekleri ve ilkeleri birlikte ele alması, gerçekçiliğini göstermektedir.

Atatürk'ün bu kadar önem verdiği, yaptıklarını, yapmak istediklerini, bütün faaliyetlerinin amaçlarını, Türk milletini, "Ben Türküm" diyenleri nereye getirmek istediğini anlamak, Atatürkçülüğün anlaşılması ve uygulanması için kanımca zaruridir.

7. DİNAMİK İDEAL'İN AÇIKLANMASI

Atatürk için ideallerin şuurlu olması gerekir. "Şuurlu ideal demek, müspet bilimlere ve bilimsel yöntemlere dayandırılmış hedef ve amaç demektir. Hareketlerin imkân sınırları ve öncelikleri mutlaka hesaba katılmalıdır." ^{39a} Dinamik idealleri, hedefleri, amaçları ve maksadı bu esaslara uyararak tesbit etmek gerekir.

Atatürk, Türk Milletinin ideallerini, hedeflerini, vazifelerini açıklarken bunlarla birlikte, geliştirmek, muhafaza etmek amacı ile hedeflere ulaşmak için gereken gücü sağlayan kaynakları, değerleri, nitelikleri de tespit etmiştir.

Atatürk'ün yıllar geçtikçe, millî ideal sonuçları, güvenle çalışmada, ilerleme hevesinde, milli birlik ve irade şeklinde, daha iyi gözlere çarpmaktadır. Bu bizim için çok önemlidir; çünkü biz, esasen millî varlığın temelini, millî şuurda ve millî birlikte görmekteyiz.

Devleti ve hükümeti kendi malı ve koruyucusu tanımak, bir millet için büyük nimet ve şereftir. Türk Milleti bu sonuca cumhuriyetle varmış ve her yıl bunun artan olumlu sonuçlarını görmüş ve göstermiştir. Milletimizin, maddî ve manevî huzuruna her şeyden fazla önem verişimizin, ne kadar yerinde olduğu anlaşılıyor. ^{39b}

Esası incelendiğinde, millî varlığı meydana getiren; nüfus gücü, coğrafi güç, fikir gücü, içtimafî güç, tarihî güç, ekonomik ve teknolojik güç, idarî ve

^{39a} a.g.e, s, 87.

^{39b} a.g.e., s. 79.

teşkilâtlama gücü, askerî güç, kısaca millî gücü; esasta millî şuur ve millî birliğe dayandırdığı görülmektedir. Millî şuur ve millî birlik olmadığı takdirde millî gücün temeli olmayacağı ve dağılacağı kanaati vardır. Bizde de bu kanaat vardır. Bu fikir hiçbir itirazın bozamayacağı bir kesinlikle kendini kabul ettirmiştir. Bir inanç haline gelmiştir. Bu nedenle Atatürk'ün belirttiği gibi, "Türk Ulusunun idaresinde ve korunmasında millî birlik, millî duygu, millî kültür en yüksekte göz diktiğimiz hedefdir."⁴⁰

Atatürk'ün bu sözleri ile, millî ideale ulaşmak için nelerin yapılacağı açıklanmıştır. Başarı için halkın güvenli çalışması ve itici güç olarak ilerleme hevesinin var olması, bunun yanında halkın devlete ve hükümete karşı tutumunu ve devletin, hükümetin, milletten aldığı gücü, milletten aldığı iradeyi devletin vatandaşa, vatandaşın devlete karşı vazifelerini hakkı ile ifasını düzenleme için kullandığının anlaşılmasına ve sonuç olarak milletin devlet ve hükümeti kendi malı ve koruyucusu olarak kabul etmesi, devletin de milletin maddî ve manevî huzuruna her şeyden fazla önem veren vazifeler ve amaçlar olarak açıklanmıştır. Atatürk'ün çalışma için koyduğu ilke ve esaslar, "Türk, Övün, Çalış, Güven" tezinde tam olarak vardır. Ayrıca bilim ve teknolojiyi en gerçek rehber olarak ele almak, çalışmanın başarılı olması koşulunu ortaya koyar.

Halkın ilerleme hevesinin, maddî ihtiyaçların tatmin edilmesine bağlı olduğu gerçeğini gören Atatürk, vaat verici telkinlerin geçici bir süre kazanmaktan başka bir işe yaramayacağını belirtmiş, halkın canlı bir akım içinde bulundurulmasına, bunun için maddî gelişmeye ve fiilî sonuçlar almaya önem vermiş, ilâve olarak milletin ciddi ve gerçek düşünce ve eğilimine uymayı öngörmüştür. "Gerçek ve ciddilik ise milletin maddî ve manevî ihtiyaç kaynaklarından gelmesine bağlıdır"⁴¹ demiştir. Bu suretle maddî hedeflerinin neler olması gerektiğini ortaya koymuştur. Türk devletinin dinamik ideallerini tarif ederken maddî hedeflerin esaslarını açıklamıştır. Maddî hedeflerin başında halkın huzurunu gördüğü için de "Yurtta sulh, cihanda sulh" için çalışmayı amaç edinmiştir.

Atatürk, amaçları belirtirken amaçlara uygun olarak hareketi gerektiren hedefleri, uygulanacak hareket tarzlarının esaslarını, ilkeleri, fikir hayatı, devlet hayatı ve ekonomik hayat için ayrı ayrı ve bunların müşterek hasılası için, diğer bir deyimle medeniyet düzeyini medeniyetin üzerine çıkarmak için, birbirine bağlı ve birbirine tabi olan bu "mekanizmaların"

⁴⁰ a.g.e., s. 75.

⁴¹ a.g.e., s. 125.

birbirine uymalarını sağlayacak, hepsi için, devletin itici gücünün boş gitmemesi için önemli olan millî ideali, devletin dinamik idealini açıklamıştır.

Atatürk'ün idealini; ideali gerçekleştirecek temel faaliyeti, duruma ve gücümüze göre kısa, uzun ve devamlı hedefleri açıklamalarını, 1937'de Millet Meclisi'nin 5. dönemini açarken yaptığı konuşmada görmek mümkündür:

“Büyük davamız, en medenî en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektir. Bu, yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde de temelli bir inkılâp yapmış olan büyük Türk milletinin dinamik idealidir. Bu ideali en kısa bir zamanda başarmak için, fikir ve hareketi, beraber yürütmek mecburiyetindeyiz. Bu teşebbüste başarı, ancak, türeli bir planla ve en rasyonel tarzda çalışmakla mümkün olabilir. Bu sebeple okuyup yazma bilmeyen tek vatandaş bırakmamak, memleketin büyük kalkınma savaşının ve yeni çatısının istediği teknik elemanları yetiştirmek, memleket davalarının ideolojisini anlayacak, anlatacak, nesilden nesile yaşatacak fert ve kurumları yaratmak, işte bu önemli umdeleri en kısa zamanda temin etmek, Kültür Vekâleti'nin üzerine aldığı büyük ve ağır mecburiyetlerdir.

İşaret ettiğim umdeleri, Türk gençliğinin dimağında ve Türk milletinin şuurunda daima canlı bir halde tutmak, üniversitelerimize ve yüksek okullarımıza düşen başlıca vazifedir.”

Bu açıklamada en medenî ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmek; dinamik idealdir. Bu ideal canlı ve aevlidir. Halkı hedefe doğru sürükleyecek nitelikte bir akımdır. Ayrıca kalkınma için türeli bir planlama ve rasyonel çalışma esastır.

O günkü koşullarda gerçekleştirilmesi ve sürekli olarak geliştirilmesi öngörülen hedefler; okuma yazma bilmeyen tek vatandaş bırakmamak ve ülkenin kalkınma savaşının istediği teknik elemanları yetiştirmektir. Ayrıca kişilerin düşünür olması için, millî birlik ve şuurunu gerçekleştirmek için; milletçe kavranan ve benimsenen fikirlerin çok güçlü olacağı idraki ile memleket davalarının ideolojilerini anlayacak ve anlatacak, nesilden nesile yaşatacak fert ve kurumlar yaratmak ve bilâhare tam anlamı ile kullanmaktır.

Atatürk ilâve olarak üniversitelerimize ve yüksek okullarımıza işaret edilen umdeleri Türk gençliğinin dimağında ve Türk Milletinin şuurunda daima canlı tutmak vazifesini vermiştir.

Bu kısa açıklamada görüldüğü gibi, devamlı olan dinamik ideal ve onu o günkü koşullarda gerçekleştirecek hedefler belirtilmiştir. Bu tür hedefleri dinamik ve sürekli olan hedeflerden ayırmak uygun olur.

Okuma yazma bilmeyen bırakmamak bir ara hedeftir. Memleket davalarının ideolojisini, bana göre Atatürkçülüğü nesilden nesile yaşatmak devamlı bir hedeftir.

Sonuç olarak Atatürk açıklamasında; maksadı, hedefleri, yapılacak önemli işleri, hareket tarzlarının esaslarını kapsamlı bir biçimde açıklamıştır.

Esasında Atatürk'ün bütün önemli söylev ve demeçlerinde amaçlar, hedefler, hareket tarzlarının esasları, ilkeleri vardır ve bütün ilkeler, hedefler, ülküler birbirini tamamlar.

Bu amaçlardan, hedeflerden hangilerinin devamlı olduğunu, hangilerinin devlet, fikir ve ekonomik hayatı müştereken ilgilendirdiğini tespit etmek gerekir. Atatürk'ün millî idealini tespit için bir yöntem geliştirmek uygun olur. Atatürk'ün maddî ve maddî olmayan hususları birlikte dikkate aldığım düşünerek, milletin gücüne ilişkin temel maddî ve maddî olmayan hedefler, kişisel hedefler ve bütün hedefleri gerçekleştirecek millî kültüre ilişkin hedefler olarak gruplandırarak incelemek uygun bir yöntemdir.

Gerçekte Atatürk sürekli olan amaçları açıklıkla belirtmiş ve anlaşılmasını ve benimsenmesini öngörmüştür. Nitekim Atatürk, Halk Partisi için yazdığı bir tebliğde millî ideale sadık kalmayı; değişmez, belirgin bir nitelik olarak belirtmiştir. Bu esas Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün kurumları ve bütün fertleri için geçerlidir.

Bize düşen millî ideali bir vazife olarak tespit etmek ve sürekli olarak tahlil etmek, zaman akışı içinde bilim ve teknolojiye, imkânlarımıza uygun yeni vazifeler çıkarmaktır.

Misak-ı Millî, İstiklâl Harbi'nin başında elde edeceğimiz millî hedefleri ve devamlı olan millî ideali birlikte içeren ilk millî vesikadır. Millî ideali tespit için incelenmesi uygun olur.

a. Misak-ı Millî (Millî And) ve Dinamik Hedef İlişkileri

Misak-ı Millî, Türk devletinin ilk Meclisinin kabul ettiği ilk millî idealdir.

Misak-ı Millî'de Türk devletinin ideali ve 19 Mayıs 1919'daki koşullarda gereken maddî ve fikrî hedefler vardır. Amaç; Türkiye'nin, Türk Milletinin bir vatana sahip olarak kendi egemenliğine ve tam bağımsızlığa sahip olması, millî ve ekonomik sahalarda sürekli olarak gelişmesidir. Düzenli yönetim öngörmüştür.

Millî And, milletin varlığını belirten, millî varlığın esasları olan Türk vatanının hudutlarını çizerek, hangi toprakları muhafaza etmek amacı ile savaştığını ve savaşıacağını, dünyaya açıklayan bir vesikadır.

Varlığımıza ve hayatımıza, millî ve ekonomik gelişme imkânlarına sahip olmak maksadı ile tam bir hürriyete ve bağımsızlığa kavuşmak, o günkü koşullarda maddî hedeflerdir. Millî ve ekonomik gelişmenin hedefleri nelerdir? Atatürk bunları bilâhare açıklamıştır.

Millî And, ilk aşamada tam istiklâlin ve her gelişmenin ve kurtuluşun anası olan hürriyetin sağlanması amacını da ortaya koymuştur.

Atatürkçülük hürriyet ve istiklâl sağladıktan, diğer bir deyimle millî hâkimiyete ve hürriyete, tam bağımsızlığa kavuştuktan sonra, cumhuriyet idaresinde düzenli yönetimi sağlayarak, mevcudiyetimize ve istiklâlimize sonsuza kadar sahip olmak amacı ile Türk İstiklâlini ve Türk Cumhuriyetini ilelebet güçlü bir biçimde muhafaza ve müdafaa amacına yönelmiş ve bu vazifeyi Türk gençliğine vermiştir. Bütün başarıların kaynağını millî niteliklerimizde, bilhassa millî varlığımızın temelini, millî şuur ve millî birlikte gören Atatürkçülük; milletimizin yüksek karakterini, yorgunluk bilmeyen çalışkanlığını, yaradılıştan sahip olduğu zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlar sevgisini, millî birlik duygusunu, ulus varlığını ve yurt erginliğini korumak azim ve kararını devamlı olarak her türlü tedbirle besleyerek geliştirmeyi millî ideal yapmıştır. Bu nitelikler dün Türk Milletini başarıya götürmüştür. Bugün ve gelecekte de başarıya götürecektir. Bunlar bizim milletler toplumu içinde bağımsız, hür ve başarılı yaşamamızın koşulları, millî yeteneklerimizin temelidir. Bu yönden muhafazaları millî idealdir.

Bu niteliklerimiz eğer beslenmişse, her zaman, bilhassa buhranlarda kendini en parlak biçimde gösterir. Savaşta, iç ve dış bütün diğer buhranlarda olduğu gibi ekonomik buhranlarda da aynı biçimde geçerlidir. Şüphesiz bütün faaliyetlerin başarısı bilim ve teknolojisinin bilinmesine ve fikirlerin harekete dönüşmesine bağlıdır. Nasıl ki Kurtuluş Savaşı'nda başarının sırrı, orduların sevk ve idaresinde bilim ve teknolojiyi rehber olarak kabul etmekte ise⁴² devlet hayatında, fikrî ve ekonomik hayattaki başarıların sırrı da bilim ve teknolojiyi rehber kabul etmekle mümkündür.

Yakından incelendiğinde 1930'ların büyük ekonomik krizi Türkiye'de fazla etki yapmamıştır. Sebeplerini Atatürkçülükten açıklayalım:

"İktisadî mücadelelerde her şeyden önemli olan esas, iktisadî nokta-i nazardan milletin uyanıklığı ve kendisinin yaşamak hakkına itimadıdır. Nefsimize, milletin kudretine itimat, tasarruf ve fedakârlıkta sarsılmaz bir

⁴² a.g.e., s. 223.

karar, devletin içerde ve dışarda itibarı ve sükûnete sahip olması, başlıca tedbirlerdir.”⁴³

Millî And Türk Milletini, Türk vatanını tarif etmiş, Türk Milletinin tam bağımsızlık ve hürriyet için mücadele ederek, millî ve ekonomik gelişme imkânlarını elde etmek amacı ile millî hayatın, varlığımızın temeli olan tam bir hürriyet ve bağımsızlığa kavuşturmayı hedef olarak ele almıştır.

Bu hedefler Türk Milletinin, Türk ordularının kabiliyeti dahilinde idi ve elde edildi.

Aynı şekilde milletin ve orduların kabiliyeti bütün millî hedeflerimizi sağlayacak derecededir.⁴⁴

Sonuç olarak bu yeteneklerin geliştirilmesi ve idamesi için esas olan millî karakteri ve mutlaka ve daima muhafaza etmeli ve geliştirmelidir.

Atatürk'ün bilâhare belirttiği idealler, millî hedefler ile Millî And'da belirttikleri arasında tam bir uyum vardır. İnceleme sırasında bu uyumu ve hedeflerle, hedefi gerçekleştirecek yetenekler arasındaki ilişkileri açıklıkla gördüm ve belirtmeye çalıştım. Bu ilk millî hedef ile, Atatürk'ün son olarak belirttiği millî hedef arasında uyum ve bütünlük olduğunu, ayrıca millî hedeflere ulaşmamızı sağlayacak temel yeteneklerin aynı olduğunu tespit etmek; Atatürkçülüğün bir inanç olarak Türkiye'yi nasıl ve nereye götüreceğini anlamada büyük kolaylık sağlamıştır.

Bu açıklamalar sonunda Atatürkçülüğü; dinamik ideal, Atatürk'ün inançları ile, Türkiye'nin dinamik idealini, bu ideale uygun temel hedeflerini, hedeflere ulaşmamızı sağlayacak yeteneklerimizi, hedeflere ulaşmadaki vazifelerimizi tespitite dikkate alacağımız ilkeleri gösteren bir düşünce sistemidir şeklinde tarif edebiliriz.

Bu yönden millî dinamik ideali incelemek Atatürkçülüğü anlamak için gereklidir.

b. Atatürkçülüğün Dinamik İdeali, Hedeflerinin Nitelikleri ve Hedefleri Elde Edecek Temel Yeteneklerimizle İlişkileri

Atatürk'ün dinamik ideal olarak gösterdiği “En medenî ve refah seviyesi yüksek bir millet olarak varlığını yükseltmek ideali” devlet hayatının, fikir hayatının, ekonomik hayatın uyumlu olarak işlenmesini sağlayacak, daima geçerli olan temel dinamik amaçları kapsar.

En medenî millet olma, Atatürk'e göre devlet hayatında, fikir hayatında, ekonomik hayatta yaptıklarımızın müşterek hasılasının, diğer

⁴³ Atatürkçülük, 3. Kitap, s. 203.

⁴⁴ Atatürkçülük, 1. Kitap, s. 203.

medenî ülkelerdekine nazaran daha verimli ve başarılı olması anlamına gelmektedir. Bugün süratle, kısa sürede en medenî ülke seviyesine ulaşmayı ve bilâhare sürekli olarak gelişmeyi öngörür, devamlıdır.

Diğer medenî milletlerin medeniyetlerine ilişkin niteliklerinin; içinde yaşadığımız yurt, bağrından çıktığımız Türk milleti, milletler tarihinden çıkan neticelerin incelenmesi ile meydana getirilen, Türk milletine uygun maddî ve maddî olmayan hedeflerin, hedeflere ve koşullara uygun vazifelerin tespitini ve süratle gerçekleştirilmesini öngörür.

Bütün yeteneklere sahip olan milletlerin bilimsel yöntemlerle çok çalışması yeterlidir.

Refah seviyesi yüksek bir millet olma ideali; millet ve fert olarak maddî ve manevî zenginliklere sahip olmamızı ve bunları kullanmamızı ve gelecek nesiller için geliştirmemizi öngörür. Ayrıca millet olarak varlığımızı yükseltmek, millî gücümüzü, millî güç elemanlarının hepsini dikkate alarak büyütme anlamına gelmektedir. Bütün bu ideallerin gerçekleşmesinde kullanılacak yeteneklerin temeli; millî şuur, millî birliktir.

Bu çok önemli sebeple, fikrî bir tutum ve millî gücün temeli olan bu niteliği muhafaza etmek esastır.

Atatürk, Türk Devleti'nin dinamik idealini bu biçimde çok kısa, daima geleceğe dönük, fakat kapsamlı ve stratejik düzeyde tarif etmesine ilâve olarak; devlet, fikir ve ekonomik hayat için aynı şekilde daima geleceğe dönük kapsamlı, tamamlayıcı idealleri, hedefleri ve hedeflere ulaşmak için hangi temel yeteneklerimizin muhafazası ve geliştirilmesinin gerektiğini açıklamıştır.

Atatürkçülükte dinamik ideal; birbirini tamamlayıcı ideallerden, ideallerin öngördüklerinin muhafazası, geliştirilmesi gereken yeteneklerden ve Türk devletinin sonsuza kadar güçlenecek, devamını sağlayacak esaslardan oluşan bir sistemdir.

“Milletimizin yüksek karakterini, yaradılıştan sahip olduğu zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlar sevgisini ve millî birlik duygusunu daima besleyerek geliştirmek millî idealimizdir.”⁴⁵ Bu; bizim hedefleri tespit etmede isabet sağlayan ve elde etmede kullanacağımız gücü sağlamayı öngören, fikri harekete çeviren esaslardır. Atatürk millî karakterimizi, Türk millî gücünün temel unsurlarından biri olarak ele almıştır. Nitekim Anadolu'ya çıktığı 19 Mayıs 1919'da elinde olan tek kuvvete; “Türk Milletinin asaletinden doğan ulusal kuvvete, millete güvenerek işe

⁴⁵ a.g.e., s. 45.

başladım”⁴⁶ diyerek bu kuvvetin nelere kadar olduğunu, İstiklâl Harbi’ni örnek vererek göstermiştir. Bu müşahade olaylarla, başarılarla, denemelerle doğrulanmıştır. Bizim için gereken; millî karakterin bütün unsurlarını öğrenerek, öğreterek, uygulayarak, uygulatarak muhafaza etmektir.

Zekâ Türk Milleti için yaradılıştan vardır. Zekâyı en iyi kullanma yöntemi akılcılıkta mevcuttur. Bu husus bir hedef değil, bir araçtır. Ancak hedefe varmak için araca sahip olmak, aracı kullanmak gerekir. Zekâ ancak bilim ve teknoloji ile gerçeği anlar ve faydalı bir şekilde kullanır. Türk Milleti ilme bağlılığı ile bilim ve teknolojiyi kendisine rehber edinmiştir. Medenî âlemde en ileri olmak, güzel sanatlarda başarılı olmayı gerektirir. Türk Milleti esasen güzel sanatları sever, bu niteliği muhafaza etmek ve geliştirmek bizim için amaçtır.

Millî terbiye; millî birlik duygusu bütün güçlerin temeli olduğundan, Türk Milletinin mensuplarının bütününü kaplayan bir genişlikte yayılmalıdır. Bu amaçla her yerde; okulda, kıışlada, ailede, öğretmenler, komutanlar, ana ve babalar millî terbiyeyi gerçekleştirmelidirler.

Atatürk 1935’te yaptığı bir konuşmada en değerli varlığımız olarak millî birlik, iyi geçinme, çalışkanlık duygu ve kabiliyetinin olgunluğu olduğunu anlatmış, ulus varlığını, yurdun erginliğini korumayı, bu konuda azimli ve kararlı olmayı, en yenilmez vasıta olarak göstermiştir. Bu husus millî hedeftir. Gerçekçiliğini bizler de tecrübelerimizle anlamış bulunuyoruz.

Türk milliyetçiliğinin Türkiye’yi güçlü yapan esaslarını, niteliklerini; devlet, fikir ve ekonomik hayat için aynı şekilde devamlı olarak geliştirmek dinamik idealdir.

Atatürkçülük 3. Kitabında Türk milliyetçiliğine ilişkin hedefler Atatürk’ün ifadelerine sadık kalınarak şöyle ifade edilmiştir:

“Milletimizin yüksek karakterini... yaradılıştan sahip olduğu zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, en değerli varlığımız olan millî birlik, iyi geçinmek ve çalışkanlık duygu ve kabiliyetlerindeki olgunluğunu, ulus varlığını ve yurt erginliğini korumak azim ve kararını; devamlı olarak, her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek geliştirmek.”

Atatürkçülükte; Türkiye’nin temel gücü, millî gücü maddî olmayan fikrî ve içtîmaî gücü olarak ele alındıktan sonra, millî egemenlik gibi prensiplerin hırslarla ve arzularla elde edilmeyeceğini idrak ederek bütün bunları boş laflar halinden çıkaracak, tam bağımsızlığı tüm olarak

⁴⁶ Atatürkçülük, 3. Kitap, s. 35.

gerçekleştirecek hakikî en kuvvetli temelini ekonomi olduğu gerçeği dikkate alınmış, ferden ve insan olarak daima refahlı olmak, insanca yaşamak için ekonomik gücün süratli gelişmesi öngörülmüştür. Bu sebepler için ekonomik kalkınma Türkiye idealinin belkemiğidir. Canlı, güçlü olmak için belkemiğinin güçlü olması şarttır.

Unutulmaması gereken amaç, Misak-ı Milli'den beri daima tekrar edilen amaç; hür, bağımsız, daima daha kuvvetli, daima daha refahlı bir Türkiye yaratmaktır.

Bu yönden "Türkiye'yi; hür, bağımsız, daima daha kuvvetli daima daha refahlı" olmasını sağlayacak ekonomik güce sahip kılmak⁴⁷ milli hedeftir.

Gençlik, Türkiye'nin yeni nesilleri, Türkiye'nin geleceğidir. Türk geleceğinin evlâdını yetiştirmek millî vazifedir. Bu vazifeyi yaparken bir ideal tespit etmeliyiz. Bu amaca yönelmeliyiz. Milliyetçiliğe ilişkin idealler şüphesiz dikkate alınacaktır. Ayrıca ekonomiye ilişkin ihtiyaçlar ülkenin, iktisadî kalkınmasının teknik elemanlarını yetiştirmek, memleket davalarının ideolojisini gençliğin beyninde canlı halde tutmak amaçtır. Sağlam ve gürbüz bir neslin Türkiye'nin mayası olduğu⁴⁸ esasını göz önünde tutarak gençliği yetiştirmek gereklidir. Türk kültürünü yüksek ve inkılâpçı bir seviyeye ulaştırmak nihai amaçtır.

Bütün bu amaçları göz önünde tutarak; "Müspet bilimlerin temelini dayanan, güzel sanatları seven, fikir eğitiminde olduğu kadar beden eğitiminde kabiliyeti artmış, yükselmiş, erdemli, kudretli nesiller yetiştirmek"⁴⁹ gerekir.

Bu üç ideal; milliyetçiliğimizi güçlendirip geliştirmek, ekonomik kalkınmayı sağlamak, Atatürkçülüğü bilen, anlayan güçlü ve erdemli nesiller yetiştirmek; temel ideallerdir. Bütün hedefleri sağlayacak yeteneklerin sağlanması, bu idealleri gerçekleştirmekle mümkündür.

Yurdumuzu en medenî ve en bayındır memleketler seviyesine çıkarmak hedefi; maddî olarak neler yapmamızı, nasıl tespit edeceğimizi gösteren bir kıstastır, mukayese imkânı verir. Bunu yaparken milletimizi, başta aile olmak üzere müesseseler ve fertler olarak, en geniş refah vasıta ve kaynaklarına sahip kılmayı hedef olarak ele aldığından, devlet hayatını, fikir hayatını ve ekonomik hayatı ilgilendiren bir hedeftir.

⁴⁷ a.g.e., s. 13.

⁴⁸ Atatürkçülük, I. Kitap, s. 393.

⁴⁹ a.g.e., s. 13.

Bu biçimde tespit edilen hedef Türk Milletinin yaptıkları ile, mevcutları ile asla yetinmemesi, daima daha çok, daha büyük işler yapması mecburiyeti ve azminin gereğidir.⁵⁰

Şüphesiz Türkiye milletler topluluğu içinde yaşamaktadır. Diğer devletler ile ilişkilerini düzenlerken bağlı kalacağı bir esas mevcut olmalıdır.

Atatürkçülükte bu esas “Türkiye’nin emniyetini amaçlayan ve hiçbir milletin aleyhinde olmayan bir barış istikametini prensip olarak kabul etmektir.” Böyle bir amaç Türk Milletinin idaresinde ve korunmasında, diğer ülkelerle ilişkilerinde temel kıstasları kapsamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti’nde, Türk Milletinin şuurunda Türk Silâhlı Kuvvetleri’nin özel ve müstesna bir yeri vardır. Türk Silâhlı Kuvvetleri aldığı vazifeleri, kısa veya uzun sürede olsun, sonunda başarılı bir biçimde tamamlamak zorundadır. Bu husus en iyi ve açık biçimde Atatürk tarafından belirtilmiştir:

“Devletin yüce varlığının temeli olan ve millî ideali, millî varlığı ve inkılâbı kollayan Cumhuriyet Ordusu’nun kıymetini daima ve devamlı muhafaza etmek.” (Ordu, Silâhlı Kuvvetler anlamındadır.)

Bu açıklama ordunun hangi amaçlarla var olduğunu, vazifelerinin neler olduğunu belirtir. Kısa ve özlüdür.

Bu esaslara uygun vazifeleri yapacak maddî olmayan ve maddî güce sahip bir askerî gücü muhafaza etmek gerekir. “Türk Milletinin çelikleşmiş bir ifadesi” olan Türk Silâhlı Kuvvetleri’nin millî değerleri de vardır. Bunları muhafaza etmek, geliştirmek, uygun silâh ve malzeme sistemlerine ve kullanma usullerine sahip kılmak, bilim ve teknolojiyi rehber etmek gereklidir. Türk Silâhlı Kuvvetleri’nin eğitiminde, teşkilâtlamasında ve kullanılmasında bir kıstas gerekir. Bu kıstası Atatürk şöyle belirtmiştir: “Türk Ordusunun bir birliği kendi eşitini mutlaka mağlup eder, iki mislini durdurur. Milletimizin cengaverliği çok fazlasını temin etmektedir. Bu kıymeti mutlaka muhafaza etmek gerekir.”⁵¹

Bunu aslen bir esas, bir kural olarak kabul eden Atatürkçülük, Cumhuriyet Ordusunun üstün kıymetini daima ve mutlaka muhafaza etmeyi millî amaç olarak ele almıştır.

Atatürkçülükte; kalkınmanın, insanca yaşamanın ve millî gücün sürekli bir biçimde büyümesinin sağlanması için, huzur ve güven temel koşuldur. Bu amaçla yurttan ve cihanda barışı sağlamak ve devam ettirmek dinamik idealdir.

⁵⁰ a.g.e., s. 89.

⁵¹ a.g.e., s. 20.

Şimdiye kadar açıklanan hedefler; devlet olarak, devlet, fikir ve ekonomik hayata ilişkin idealleri ve idealleri gerçekleştirecek millî yetenekleri içeren, sürekliliği olan hedefleri belirtmektedir. Güçlü devleti öngören Atatürkçülük; Türk Milleti ve devleti için en uygun ve geçerli hedeflerdir. Çünkü Atatürk'ün millî egemenliği; hürriyeti ve bağımsızlığı sağlayan ve güveni muhafaza eden millî yetenekleri ve bu yetenekleri kullanarak elde edilecek hedefleri kapsamaktadır.

Atatürkçülük yalnız millî hedefleri, amaçları ve idealleri kapsamaz. İnkılâpların ana ilkeleri, gayesi; Türkiye Cumhuriyeti halkını tamamen çağdaş, bütün anlam ve görünüşü ile medenî bir toplum haline ulaştırmak ve bilâhare devamlı geliştirecek çağdaş medeniyetin üzerine çıkarmaktır.

Devlet hayatında inkılâp sosyal durumumuzu da kapsar (Lâiklik, Medenî Kanun, Demokrasi, örnekleridir).⁵² Kurumlarında olduğu gibi düşüncelerinde de inkılâp yapan; insanları ve onların hayatına, faaliyetlerine egemen olan kuvvetin insanların yaratma ve icat yeteneği olduğunu düşünen, "Türk Milletinin kuvveti onu oluşturan kişilerin kendilerini bir kıymet ve kuvvet olarak kabul etmelerindedir"⁵³ diyen Atatürkçülük; fertler için de devlet, fikir ve ekonomik hayatta gözetilecek idealler, hedefler ve yetenekler tespit etmiştir.

Millî gücün bir unsuru olarak gerekli görülen ekonomik gelişme; öyle bir devir sağlamalıdır ki milletimiz insanca yaşamasını bilsin, insanca yaşamının neye bağlı olduğunu öğrensin ve o yollara başvursun.⁵⁴ Artık Türkiye'de çalışanlar bilerek her şeyi maharetle yapsınlar, çalıştıkları kollarında ellerindeki örnekleri ile tarımın, ticaretin, sanatın, çalışmanın ve hayatın temsilcileri olsunlar.

Atatürkçülük; Türk Milleti mensuplarının kültürel insan olmasını öngörmektedir. Kültürel insan olmak, doğanın yüksek verimlilikleri ile mutlu olmak, kültür sahibi olmak, bu özelliği çevrelerine ve bütün Türk Milletine yaymak anlamına gelmektedir.

Atatürkçülük; insanın yeteneklerini ve yeteneklerinin hangi koşullarda gelişeceğini dikkate alarak hangi amaçlarla neleri yapmaları gerektiğini dinamik idealin bir bölümü olarak ele almıştır. Maddî gelişme ve fiilî sonuçları halkın yaşayış ve ileri gidiş hareketlerinde ümitleri besleyen, kendi kudretine güven hislerini kuvvetlendiren ümitlerdir.⁵⁵

⁵² a.g.e., s. 115.

⁵³ Atatürkçülük, 3. Kitap, s. 233.

⁵⁴ Atatürkçülük, 1. Kitap, s. 417.

⁵⁵ a.g.e., s. 433.

Atatürkçülük millet ve fert olarak idealleri, amaçları kapsar. Gerçekte bu idealler ve amaçlar, Türk kültürünün de idealleri ve amaçlarıdır. Diğer bir yaklaşımla bu idealleri ve amaçları dikkate alarak Türk kültürünü, çağdaş medeniyet düzeyi üzerine çıkarmak en kapsamlı millî idealdir.⁵⁶

Bu hedefe ulaşmak ve durumu muhafaza etmek Türk kültürüne yüksek ve inkılâpçı nitelikler kazandırmakla mümkündür.⁵⁷

Yüksek ve inkılâpçı bir kültür düzeyine varmak için yukarıda belirtilen amaçlara uygun millî terbiyeye sahip, müspet bilimlerin temeline dayanan, güzel sanatları seven, fikir terbiyesinde olduğu kadar beden terbiyesinde de yükselmiş, erdemli, kudretli nesiller yetiştirmek gerekir.

Kültürde yükseklik, kültürün maddî ve manevî yönleri ile erdemli ve güçlü olması demektir. İnkılâpçılık; insanlarda fikirleri, ancak sağlam ve güçlü fikirleri, zamanında, süratle harekete dönüştüren zihnî tutumdur, niteliktir. Medeniyet yolunda başarı, yenileşmeye bağlıdır. Bu da kültürün inkılâpçı, inkılâpları koruyan, akıl, bilim ve ileri teknolojinin rehberliğinde sürekli gelişmeyi sağlayan niteliklerde olmasını öngörür.

8. DİNAMİK İDEALİN NİTELİKLERİ:

Atatürkçülükteki hedefler; kişilerin mesut, müreffeh olmalarını, güven duymalarını, hallerinden memnun, geleceklerinden emin olmalarını sağlar. Diğer bir tanımlama ile insanların ve toplumun maddî ve manevî ihtiyaçlarını karşılayacak hedefler ile hareket tarzlarının niteliklerini kapsar.

Kolaylıkla tespit edilen nitelikleri şunlardır:

a. Türk Milletini başarıya götüren niteliklerini geliştirmeyi ve muhafazayı öngörmüştür. Kişilerin hür, devletin tam bağımsızlığını öngörür. Millîdir, içtimaîdir.

b. Halkın maddî ve manevî ihtiyaçlarını içermektedir. Gerçekçidir, ciddîdir. Millî gücü geliştirecek maddî esasları belirtir, maddîdir.

c. Maksudı, hedefleri, hedefleri gerçekleştirecek imkân ve kabiliyetleri gösterir. Daha iyiye, daha güzele, daha refaha, daha mutluluğa yöneliktir. Fertleri, halkı, milleti devamlı ve canlı bir akım içinde bulundurur, alevlidir, dinamiktir, daima geleceğe yöneliktir.

d. Dinamik ideal; birbirlerini tamamlayan ideallerden, ideallerin gerekli kıldığı muhafazası gerekli olan millî yeteneklerden ve Türk

⁵⁶ a.g.e., s. 89.

⁵⁷ a.g.e., s. 351.

devletinin daima daha refahlı, daha mutlu olmasını sağlayacak esaslardan oluşan bir değerler ve hedefler sistemidir.

9. SONUÇ

a. Atatürkçülük; Türk devletini çağdaş medeniyet düzeyi üzerine çıkarmak amacı ile; devlet, fikir ve ekonomik hayat mekanizmalarında kullanılacak esasları gösteren bir inançtır.

b. Atatürkçülük; esasta Türk Milleti içindir, Türk Milletinin milletler toplumunun şerefli bir üyesi olduğunu dikkate alarak, bütün ülkeler için geçerli olan esasları da içerir. Millîdir, insanîdir, evrenselidir.

c. Atatürkçülük; millî güce dayanarak gerçekleştirilecek hedefleri ve amaçları kapsar. Bilim ve teknolojiye dayanan hareket tarzlarının uygulanmasını öngörür. Atatürkçülük, çok büyük olaylarla, başarıları ile kendini ispat etmiştir. Bugünü sağlamıştır, geleceğe dönük hedefleri aydınlatan bir ideolojidir. Gerçekçidir.

d. Atatürkçülük; belirli maddî ve manevî amaçları gerçekleştirmeyi, muhafaza etmeyi öngörmüştür.

Atatürk, hedefleri amaçları tespit ederken, amaçları gerçekleştirecek temel yetenekleri de dikkate almıştır. Örnek olarak; Türk gençliğine hitabında: “Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur” dediğinde Türk millî karakterinin büyük bir güç sağladığını ve bu millî karakterin gelecekte de değişmeyeceğini, değişmemesi gerektiğini belirtmiştir. Aynı şekilde Türk millî karakterini muhafaza etmeyi dinamik hedef olarak ele almıştır. Milletinin maddî ve manevî ihtiyaçlarını karşılar, ciddidir, gerçektir.

e. Türk devletinin dinamik idealini anlamak, tefsir etmek, birbiri ile olan ilişkileri kurmak, duruma uygun vazifeler çıkarmak mümkündür. Akılcıdır, memleket ve millet menfaatlerini her şeyin üstünde tutar.

f. Atatürkçülükte tespit edilen önemli bir husus, bugün ve gelecekte, dinamik, sürekli ve amaçlara yönelik olmasıdır. Atatürk’ün Türk Milleti için öngördüğü amaçları, hedefleri tespit etmek, Atatürk’ün nutuklarını, demeçlerini incelemekle mümkündür.

Atatürkçülüğün ideallerinin anlaşılması üç amaçla yapılmalıdır:

1- Atatürk’ün maksadını, niyetini anlamak sureti ile Atatürk’ü tanımak ve Atatürkçülüğü anlamak.

2- Atatürk’ün Türk Milletine verdiği vazifeleri tarif ederken, bu vazifeleri yerine getirirken, nelerin mümkün olduğunu, imkânlarımızın neler olduğunu tespit etmek.

3- Vazifelerimizin başarılması için hareket tarzlarımızın ayrıntılarının neler olabileceğini tespit etmektir.

g. Atatürk'ün söylev ve demeçlerinde Türk Milleti için öngördüğü hedefleri, devlet, fikir ve ekonomik hayat için ayrı ayrı incelemek mümkündür. Ancak her faaliyet için daima bir amacı olan Atatürk'ün daima geçerli olan, Türk devletinin tümünü, devlet, fikir ve ekonomik hayatını müştereken ilgilendiren ideallerin maksatlarını tespit etmek gerekir.

h. Türk Devletinin Dinamik İdeali:

Atatürk bütün önemli demeçlerinde ve nutuklarında millî ideali, belirli konularda hedefleri açıklamış, "Millî mefkûreye sadık olmayı" bütün müesseseler ve faaliyetler için koşul olarak öne sürmüştür. İnceleme amacı ile, Atatürkçülüğün esasları dikkate alınarak dinamik idealin bütün hedeflerinin elde edilmesini sağlayacak millî gücün temel unsurlarını güçlendiren amaçları; **temel maddî amaçlar; kişisel amaçlar ve kültürel amaçlar** olarak üç bölümde toplanabilir.

1. Atatürkçülüğün dinamik idealini tespit etmek ve anlamakla Atatürk'ün yaptıkları ve yapmak istedikleri anlaşılabilir. Ayrıca bu genel amaçlara uygun olarak Atatürk'ün devlet, fikir ve ekonomik hayata ilişkin esaslarını, ilkelerini ve hedeflerini daha iyi anlamak mümkün olur. Bu hedeflerin elde edilmesini gerektiren vazifelerimizi ve hareket tarzlarımızın esasını ortaya koymuştur.

k. Millî ideale uygun olarak vazifelerimizi tespit ve gerçekleştirmede dikkate alacağımız hususları şöyle özetlemek mümkündür:

"Türk Milleti için bilim ve teknolojiyi sürekli olarak geliştirmek ve bütün faaliyetlerde uygulamak temel koşuldur. Bu yönden bilimsel ve teknolojik araştırma ve geliştirme vazifelerimizin başında gelmektedir. Şüphesiz Türk Milletinin dinamik idealin bütün unsurlarına ulaşması için, duruma, imkânlarla ve uygulanan bilim ve teknolojiye göre gerekli görülen vazifeler tespit edilerek gerçekleştirilecektir."

Ancak değiştirmeden ve devamlı olarak göz önünde bulundurulacak birinci vazife: "Türk bağımsızlığını, Türk Cumhuriyetini sonsuza kadar korumak ve savunmaktır."

Atatürk'ün Türk Milleti için söylediklerini, fikirlerini, yapmak istediklerini, yaptıkları ve başarmaya çalıştıklarını, özet olarak dinamik ideali mihver olarak almak; Atatürkçülüğün öngördüğü genel niteliklere

uygun olarak, aklın ve ilmin rehberliğinde gerçekleştireceğimiz vazifelere dönüştürmek, başarılı şekilde çalışmak; bütün vatandaşların, Türk Milletinin mutluluğu ve Türk devletinin parlak geleceği için esastır.

Milletimizi gerçek saadet ve selâmete ulaştıracak, bizlere ve gelecek nesillere Atatürkçülüğü öğretecek ve uygulatacak araç, eğitimidir. Ancak, eğitimin başarılı olması gerekir. Eğitimin başarısı irfan ordusunun başarısıdır. İrfan ordusunun özü ise öğretmenlerdir. Öğretmenlerin dikkate alacağı husus eğitimin temelinin millî terbiye olduğudur. Diğer bir tanımlama ile her türlü eğitim, millî ahlak ve en açık tarifi ile Atatürkçülüğe dayandırılmalıdır. Bütün bilimsel, teknolojik, dinî eğitim, millî terbiye, Atatürkçülüğe dayatılmalıdır ki Türk Milleti gerçek saadet ve selâmete ulaşsın.

Atatürkçü eğitim sisteminde dikkate alınacak temel nitelik; Atatürkçülüğü öğretme de, öğrenme de aynı şekilde gereklidir. Bu da fikir ve hareketi beraber yürütme ilkesidir. Atatürkçülükte fikir mutlaka harekete dönüşmelidir. Aynı şekilde Atatürkçülük dinamik ideal yolunda gerçek ve ciddi hedeflerin tespit edilmesini ister. Gerçek ve ciddi olmayı da milletin maddî ve manevî ihtiyaçlarını karşılamada ve millete bir gün eliyle tutacağı maddî eserler vermede görür.⁵⁸ Atatürkçülük; sosyaldır, insanîdir, evrenseldir ve Türk Milleti için doğaldır.

⁵⁸ Atatürkçülük, 3. Kitap s. 118.

THE DYNAMIC IDEAL OF STATE IN ATATÜRKISM

(Abstract)

Atatürkism is an ideology based on realistic ideas and principles concerning the State as prescribed by Atatürk, the economic and intellectual life of the country and the basic institutions of the society. This ideology aims at providing the Turkish people with full independence, peace and prosperity today and in the years to come, basing the state on the principle of national sovereignty and raising the Turkish culture above the level contemporary civilization under the guidance of a powerful and well-organized administrative system, as well as knowledge and reason.

As Atatürk once put it: "Raising the Turkish nation to the highest level of prosperity and civilization" constitutes what is called the dynamic ideal of the Turkish State. Atatürk believed that "thought and action should go hand in hand in order to fulfill this ideal within the shortest possible time". In other words Atatürkism requires that ideas be put into action.

Atatürk has outlined the targets to be reached and the paths to be followed in order to achieve this dynamic ideal. These targets consist of principles which will help the Turkish State to flourish perpetually, making it ever more prosperous, powerful and lasting. The realization of this dynamic ideal within the shortest possible time requires constant development of science and technology and the use of it in every sphere of human activity.